

викликів часу, потреб глобалізованого суспільства та вимог сучасної освітньої реальності, є художники-практики, що на власному досвіді активно долучаються до впровадження сучасних тенденцій в українському мистецтві та ефективно використовують різноманітні засоби та художні матеріали, а саме – текстильні матеріали. Передаючи власні знання та досвід учням, викладачі прагнуть надати широкі можливості для розкриття індивідуальності кожного юного таланту.

Список використаних джерел

1. Гончар К. Традиції та новації у сучасному декоративно-прикладному мистецтві України. Мистецтвознавство України : зб. наук. праць / Ін-т пробл. сучас. мистец. НАМУ. Київ : Фенікс, 2013. Вип. 13. С. 62-68.
2. Луковська О. Інтеграція арт-текстилю України в європейський простір. Львів., 2020. 63 с.
3. Печенюк Т. «Золотий» текстиль України. Кафедра ХТ ЛНАМ. 2016 // URL: <http://textile.lnam.edu.ua/news/zolotij-tekstil-ukrainy.html>
4. Склярєнко Г. Сучасне мистецтво України. Портрети художників. К. : ArtHuss, 2016. 372 с.
5. Чегусова З. Художній текстиль як складова національно-культурного простору / З. Чегусова, Т. Печенюк // *Студії мистецтвознавчі*. К. : ІМФЕ НАН України, 2009. № 1(25). С. 79–99.

Голтвянська Лілія,
викладачка по класу фортепіано
Кобеляцької ДМШ (м. Кобеляки)

ВПЛИВ МИСТЕЦТВА НА СВІДОМІСТЬ І ВЧИНКИ ЛЮДЕЙ

***Анотація.** У статті розглянуто вплив мистецтва на свідомість і вчинки людей за допомогою прекрасних шедеврів, створених великими майстрами людства, розкрито психолого-педагогічний потенціал різножанрових творів мистецтва, їх значення для формування особистості, естетичного, морально-етичного, патріотичного виховання.*

Ключові слова: мистецтво, прекрасне, особистість, почуття, свідомість, вчинки.

Постановка проблеми. Безперервні хвилювання, численні різноманітні почуття являють собою духовний світ людини. Він пов'язаний з мисленням, волею, мораллю, знаннями, світоглядом, культурою. Почуття пронизують все світосприйняття людини, фарбують його в ті або інші життєві, емоційні тони, надають йому піднесений або ганебний, буденний або героїчний характер. В почуттях виявляється цілісність особистості, характер всього змісту нашої душі та її устрою, а також відбивається повнота людського буття в індивідуальності та історичності.

Відчуття прекрасного несе в собі досвід багатьох поколінь. «Прекрасне виховує!» – доводять багаточисельні фанати музики. Найбільше в це вірять письменники, поети, художники, композитори. Не виправдовувалися б «муки» та «жертви», принесені на його вівтар. Без піднесеної та благородної мети не були б створені у великій праці безсмертні шедеври.

Виклад основного матеріалу. «Краса врятує світ!» – вірили Великі й вели людство через терни до зірок, від безодні до височин добра. Але вони разом з тим стверджували неможливість виміряти користь мистецтва. «Як можна виміряти користь, що приносить людству «Іліада» Гомера, «Місячна соната» Л. Бетховена?». Ствердимо, що немає таких терезів, що вимірюють виховну силу мистецтва.

Навіть іноді здається, що ніякі шедеври минулого не змінили людей до кращого, не зробили світ більш справедливим. Тисячі років існує мистецтво, а людство такий же час веде рахунок війнам, насильству, жорстокості, підступності. Художні образи Гомера, Шекспіра, Баха, Бетховена зачинають почуттєвий бік людської природи. Користь мистецтва існує, її потрібно шукати у впливі переживання краси на життя, працю, побут, відпочинок людей, на їх ідеали, смаки, почуття.

В історії людства є багато випадків натхнення мистецтвом, як наприклад, у давньогрецькій легенді про Тіртея. Якимось спартанці очікували вторгнення

багаточисельного ворожого війська. За допомогою вони вислали гонця до своїх союзників до могутніх Афін. І яке ж було здивування спартанців, коли в слід за гонцем важко ступав кульгавий старий на ймення Тіртей. Почувся сміх, іронічні зауваження на таку «допомогу» афінських мудреців. Раптом з'явився ворог. Спартанці зімкнули свої ряди, будуючи бойову колону. А старий Тіртей дістав з-за пазухи флейту і заграв бойову мелодію. Запалені його музикою, спартанці сміливо кинулися на ворога і розгромили його. Тільки після переможного бою вони зрозуміли, яку незрівнянну допомогу надав їм афінянин. Це була допомога мужнього почуття, через музику Тіртея воно запалило волю вояків і примножило їх сили, зробило їх безстрашними в бою і піднесеними в смерті. Під таку музику дійсно було «солодко і красиво помирати за батьківщину», як говорили давні.

Ефект Тіртея, побудований на запальності сили музики, неодноразово супроводжував великі історичні події. Згадаємо значення «Марсельєзи» для Французької революції, «Полонез Огінського» для визвольного руху Польщі під керівництвом Тадеуша Костюшки, натхненний пафос пісні «Пливе кача» для українського народу.

Для Давньої Греції було характерним особливе естетичне відношення до краси світобудови («космос» на давньогрецькій мові і є краса, досконалість). Світосприйняття давніх греків спиралося на принципи міри, пластики, гармонії. Людське тіло стало мірою прекрасного, переживання краси стверджувало волю. Тому мистецтво було важливим фактором життя і виховання. Воно робило наочними і чутливими відношення людей, їх ідеали. Все це відтворювалося в античній скульптурі та музиці. Давні греки в музиці бачили найкращий спосіб єднання людини з космічним і суспільним цілим. В групових танцях і хороводах вбачався навіть державно-організуючий початок.

Відомий давньогрецький філософ Піфагор вважав, що в земній музиці відображається музика «небесних сфер». Різноманітними музичними ладами він лікував як від фізичних, так і духовних хворіб. Існувала легенда про те, що колись лікар Асклепій повернув розум психічнохворій людині своїм чудовим,

гармонійним співом. І це було можливим, так як в міфологічній, «зачарованій» свідомості давніх греків співом Орфея. Своєю чарівною грою на лірії солодкоголосим співом він примушував плакати навіть каміння. За це боги змилювалися над ним і дозволили спуститися до пекла за своєю коханою дружиною Евридікою, чого не дозволялося нікому зі смертних.

Отже, переживання краси, піднесене відношення до мистецтва впливали на свідомість та вчинки людей. Античне мистецтво ставало суспільним, історичним фактором і впливало на мораль, політику, релігію того часу. Наприклад, краса статуї бога Юпітера, яку виліпив знаменитий Фідій, на довго закріпила там релігію, колись прийняту. Коливання і сумніви віруючих були розвіяні чудовим культурним образом. Афінський політичний діяч Деметрій врятував від спалення місто Родос тільки через схилення перед картиною давнього художника Протагена, що знаходилася в місті. Його вшанували як найвідомішого живописця Еллади.

В епоху Відродження великий Леонардо да Вінчі був впевнений, що «композиції живописних історичних сюжетів повинні спонукати глядача до дії, за ради якої і був створений цей історичний сюжет». І дійсно, мистецтво закликало людство до подвигу, оспівувало шляхетну самовідданість, шляхетний героїзм. Ці мотиви звучать в «Сікстинській Мадонні» Рафаеля, в скульптурі «Давид» Мікеланджело, в лицарському романі Сервантеса «Лицар сумного образу». Ці образи закликають до боротьби за правду, добро, справедливість. Популярна в XIX ст. «Хатина дядька Тома» Г. Бічер-Стоу в значній мірі сприяла знищенню рабства в США. А під суспільним впливом творів Ч. Діккенса в Англії було ліквідовано традиційну боргову в'язницю. «Досконалий твір ніколи не залишає людину такою, якою вона була до знайомства з ним. Пізнаючи зміст твору людина стає кращою», – сказав французький музикознавець Андре Моруа.

Висновки. Отже, мистецтво має великий вплив на свідомість і вчинки людей. Для нас вічне в людському світі – це все людське, «все те щире, красиве, що не вмирає», за висловом Лесі Українки. Мистецтво – це життя,

яким воно повинно бути за нашим уявленням. Печаткою краси зазначено усе гармонійне, досконале. У творах мистецтва закладено великий гуманістичний зміст. Мистецтво вчить нас гідному життю в суспільстві.

Список використаних джерел

1. Авраменко А. Мистецтво як засіб пропаганди. Шпроділ. Київ, 2009.
2. Гевко О. Суть та особливості національно-патріотичного виховання засобами декоративно-ужиткового мистецтва // *Рідна школа*. № 5, 2003. С. 25-26.
3. Руденко І. В. Виховний потенціал образотворчого мистецтва у формуванні творчої активності молодших підлітків // *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 1 (15), 2011. С. 507-514.
4. Сухомлинський В. О. Як виховувати справжню людину. Київ, 1975.
5. Турчин, Т. М. Виховний потенціал мистецтва // *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти. Вип. 11, 2011. С. 53-57.

Голубовська Лілія,
викладач КЗПСО «МШ №5 м. Одеси»
(м. Одеса)

ПОНЯТТЯ ОБРАЗНОГО ЗМІСТУ В КОНТЕКСТІ ТВОРЧОСТІ ВІКТОРА КОСЕНКА

Анотація. У статті розглянуто художньо-образну сферу як визначальну сутність змісту музичного твору, підкреслено важливість формування в учнів умінь і навичок її розкриття засобами фортепіанної техніки, проаналізовано художні образи, національні риси деяких фортепіанних творів В. Косенка та засоби їх відображення.

Ключові слова: музичне мистецтво, національна ідентичність, музичний образ, творча спадщина, фортепіанна музика.

Постановка проблеми. В усі часи мистецтво було нерозривно пов'язане з процесами, що відбуваються в суспільстві. Наразі ж особливого значення набуває мистецтво національне за змістом – народне, етнічне. В ньому